

Patricia Cassone

Thee en bomen

Het zijn wel twee heel verschillende thema's: thee en bomen. Maar Patricia Cassone weet ze te verbinden met haar benadering van materiaalkeuze een stooktechniek. Daarbij is de grote Japanse invloed duidelijk te zien: natuurlijke materialen, sobere vormgeving en rijke oppervlakken, veroorzaakt door de lange stook in een anagama.

Patricia Cassone (Frankrijk, 1959) heeft zich in de loop der jaren ontwikkeld tot houtstook specialist. Daarbij zijn haar bezoeken aan Japan bepalend geweest.

Familie

Vanaf een jaar of twaalf wist Patricia al dat ze dingen wilde maken, maar nog niet wat precies. Al op haar zestiende ging ze naar de kunst-academie in Toulon en begon tegelijkertijd een studie letteren in Nice: 'Want je moest toch ook iets serieus leren volgens mijn ouders'. Op de academie ging ze voor het eerst met de handen in de klei. 'Helaas werd er alleen maar geboetseerd. Ik wilde ook wat anders: draaien, andere technieken leren. Daarvoor moest ik een zomer

op kamp (Les Maisons des Jeunes et de la Culture), bij 40° op de schopschijf, onder supervisie van een oude pottenbakker die eigenlijk alleen maar 's morgens en 's avonds bij me kwam kijken hoe het ging. Later heb ik wel les gehad van goede leraren, zoals Joel Nugier, en volgde de keramiekopleiding aan de EMA-CNIFOP (Centre international de formation aux métiers d'art et de la céramique) in Saint-Amand-en-Puisaye.'

Cassone gaf zes jaar Franse les op school en begon haar eerste atelier in een dorpje in de buurt van Aix-en-Provence. 'Ik had er geëxposeerd en de burgemeester wist een plek waar ik zou kunnen beginnen. Samen met mijn vader, die in de bouw zat, heb ik dat gebouw toen opge-

*Op de vorige pagina: Arbre, 2016, h. ?? cm ▼ Kom, 2013, yakishime-stook, Ø ?? cm
Op de volgende pagina: vaas, 2017, yakishime-stook, h. ?? Foto's bij dit artikel: ??*

knap. Toen kwam ik er bij toeval achter, dat mijn overgrootvader (op zijn 27e omgekomen in de oorlog van '14-'18) ook pottenbakker geweest was, in de *tuilleriën* (dakpannenfabriek) van Marseille, waar zijn vader directeur was... Geweldig, maar dat had niemand me ooit verteld.'

Houtstook

Na de keramiekopleiding was het tijd om een eigen benadering te zoeken. 'Ik was er trots op dat ik goed kon draaien en maakte eindeloze hoeveelheden potjes. Maar dat ging vervelen, ik wilde steeds iets nieuws, iets anders. En toen kwam de houtstook op mijn weg. Ik ontmoette Marc Feller, die bekend was voor zijn ovens, en bij mij in de buurt woonde. Hij had een hybride (gas/hout) oven gebouwd en ik mocht er stoken: mijn eerste *shino's*. Hij stimuleerde me enorm en na zijn dood in 2006 liet hij me de oven na. Ik gebruik hem nog steeds en stook er onder andere mijn *shino's* en *oribe's* mee. Inmiddels was ik ook in Japan geweest, een uitwisselingsprogramma tussen Japanse en Franse keramisten, en

daar maakte ik kennis met hun manier van werken: onder andere het stoken in de anagama. Sindsdien ben ik er vaak naartoe gegaan, een keer zelfs voor zes maanden in Tokoname, heb er veel vrienden gemaakt, in meerdere ovens gestookt en op allerlei plekken geëxposeerd, zelfs in het museum van Seto.' De laatste jaren zijn er ook bezoeken geweest aan Korea en Taiwan, waar Patricia exposeerde en meedeed aan festivals en symposia.

Het stoken van porselein in de Japanse anagama (焼き締め, *yakishime*-stook, letterlijk: dichte stook) bleek heel aparte resultaten te geven. 'Porselein had ik er niet eerder in gestookt, tot ik in Japan de vraag kreeg om ook porseleinwerk te exposeren. Het gaf heel andere kleuren dan ik had verwacht: violet, oranje, (zalm)roze, afhankelijk van de as in de oven en het bracht me op het idee, om thuis een anagama te bouwen. In 2012 is dat gelukt onder leiding van Shozo Michikawa. Hij doopte de oven *shizengama* (自然窯, natuurlijke oven). Hij werkt geweldig en de *yakishime* geeft hele mooie en rijke resultaten. Ik heb er

▼ *Kom*, 2014, *hikidashi raku*, Ø ?? cm. Op de volgende pagina: *Arbre*, 2014, h ?? cm

▲ De anagama van Patricia Cassone. Op de volgende pagina: **Arbre**, 2016 h. ?? cm

nieuwe *shino*'s mee kunnen maken en meer kleuren gekregen dan eerst, onder andere afhankelijk van de plaats in de oven: geel, blauw, zwart, kristaleffecten.'

Bomen

Patricia maakt twee soorten werk: gebruiksgoed voor de theeceremonie en sculpturaal werk met als thema bomen. 'Voor mij hebben bomen een bijzondere betekenis. Er staan twee kastanjeboomen voor mijn atelier, die wel drie- of vierhonderd jaar oud zijn. Daarnaast nog een paar heel oude eiken. Elke dag zie ik ze als ik aan het werk ben en in de winter, als het blad gevallen is, tonen ze me hun knoestige vormen.' Ze maakt er telkens nieuwe impressies van en stookt ook die op dezelfde manier als het gebruiksgoed. De grillige vormen worden opgebouwd uit gedraaide onderdelen, versneden en verscheurd om het gewenste effect te krijgen.

Indrukken

Inspiratie heeft Cassone niet nodig, zegt ze. Ze maakt wel veel foto's van bomen, rotsen en luchten, maar daar maakt ze verder geen gebruik van. De indrukken die ze zo opdoet, zijn genoeg, vindt ze. Voordat ze aan het werk gaat, heeft ze wel de behoefte om zich eerst op haar gemak te voelen op haar werkplek. 'Meestal is dat zo gebeurd, alles aan de kant, wat wierook aan, misschien wat muziek. Dan ga ik mijn klei mengen. De samenstelling kan verschillen, afhankelijk van wat ik wil ga maken. Vaak is het steengoed, met veldspaat en zand gemengd. Dat kan ik bij mij in de buurt in de natuur halen. Met het mengsel draai ik de meeste stukken, vervorm ze, kras ze in, druk er textiel op en monteer ze, in stukken gesneden, aan elkaar. De technieken die ik gebruik, zijn Japans, maar ik heb ze aangepast aan mijn manier van werken. Want technieken moet je leren, vergeten en dan overstijgen!

